

Latvijas Republikas Senāts

SPRIEDUMS

Rīgā 2026. gada 17. martā

Senāts šādā sastāvā: senatore referente Ināra Garda, senatori Kaspars Balodis un Kristīne Zīle

izskatīja rakstveida procesā civillietu sakarā ar Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras ģenerālprokurora protestu par Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 11. augusta spriedumu, ar kuru apmierināts SIA „Capital Partners” pieteikums par SIA „W-Studio” maksātnespējas procesa pasludināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „Capital Partners” (turpmāk arī – kreditore) 2025. gada 22. jūlijā iesniedza pieteikumu par SIA „W-Studio” (turpmāk arī – parādniece) juridiskās personas maksātnespējas procesa pasludināšanu.

Pieteikumā norādīti šādi apstākļi un pamatojums.

[1.1] Parādniece nav izpildījusi pret kreditori pastāvošās parādsaistības, kuru kopējā pamatparāda summa pārsniedz 4268 EUR un kurām ir iestājies izpildes termiņš. Kreditore ir nosūtījusi uz parādnieces juridisko adresi brīdinājumu par savu nodomu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu, un parādniece triju nedēļu laikā pēc brīdinājuma nodošanas pasta komersantam nav samaksājusi parādu, kā arī nav cēlusi pamatotus iebildumus pret prasījumu.

[1.2] Ar Rīgas pilsētas tiesas 2024. gada 8. novembra spriedumu civillietā Nr. C770812324 apmierināta kreditoras prasība par attiecīgā parāda piedziņu, proti, no parādnieces piedzīts: 1) neatmaksātais aizdevums 25 000 EUR; 2) aizdevuma lietošanas procenti 2552,05 EUR par laiku no 2022. gada 10. marta līdz 2023. gada 5. decembrim; 3) likumiskie nokavējuma procenti 97,05 EUR par laiku no 2023. gada 10. marta līdz 2023. gada 10. decembrim; 4) tiesas izdevumi 1177,14 EUR.

Kaut arī parādniece par minēto spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, tajā norādītie iebildumi ir nepamatoti. Šāda rīcība vērtējama kā nolūks panākt tiesvedības procesa paildzināšanu, lai formāli pastāvētu šķēršļi maksātnespējas

procesa pasludināšanai. Turklāt ar Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 14. jūlija spriedumu attiecīgā prasība arī tika apmierināta.

[1.3] Pieteikums pamatots ar Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punktu, 60. panta pirmās daļas 1. punktu.

[2] Ar Rīgas pilsētas tiesas tiesneša 2025. gada 23. jūlija lēmumu ierosināta parādnieces maksātnespējas lieta. Lēmums kā nepārsūdzams stājies likumīgā spēkā.

[3] Rīgas pilsētas tiesa ar 2025. gada 11. augusta spriedumu kreditoru SIA „Capital Partners” pieteikumu apmierināja, pasludināja SIA „W-Studio” maksātnespējas procesu, kā arī iecēla sertificētu administratori Gundegu Kreici par administratori. Spriedums kā nepārsūdzams stājies likumīgā spēkā.

Spriedumā nodibināts, ka izpildās Maksātnespējas procesa likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta maksātnespējas procesa pazīme, jo: 1) parādniecei pastāv nenokārtotas maksājumu saistības pret kreditoru par kopējo pamatparāda summu 25 000 EUR, kurām iestājies izpildes termiņš; 2) parādniecei 2025. gada 11. jūnijā ar valsts AS „Latvijas Pasts” starpniecību ierakstītā pasta sūtījumā nosūtīts brīdinājums par nodomu iesniegt maksātnespējas procesu; 3) līdz lietas izskatīšanas dienai parādniece nav nedz cēlusi iebildumus par parāda esību, nedz iesniegusi pierādījumus par parāda samaksu.

[4] Ģenerālprokurors iesniedza protestu par minēto spriedumu, kurā lūdz to atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai tai pašai tiesai citā sastāvā.

Protestā norādīti šādi argumenti.

[4.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 251. panta 11. punktam maksātnespējas procesu tiesa izskata sevišķās tiesāšanās kārtībā, tādēļ tajā netiek izšķirti strīdi par tiesībām. Risinot līdzīgu tiesību jautājumu, arī Senāts atzinis, ka strīda pastāvēšana maksātnespējas procesā par saistības pamatotību, kas tiek paralēli skatīta prasības kārtībā, nonāk pretrunā ar tiesas secinājumu, ka nepastāv strīds par tiesībām (sk. *Senāta 2023. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. SPC-5/2023, [ECLI:LV:AT:2023:0516.C33485022.4.S](#), 7.2. punktu*).

Savukārt saskaņā ar Civilprocesa likuma 258. pantu strīda esība ir pamats pieteikuma atstāšanai bez izskatīšanas vai tiesvedības apturēšanai.

Neraugoties uz to, tiesa kļūdaini bez ievērības atstājusi apstākli, ka kreditoru pieteikums pamatots ar saistību, par kuru atbilstoši pieteikumā norādītajam pastāv strīds, kas tiek izskatīts prasības tiesvedības kārtībā civillietā Nr. C770812324. Tiesa nav pārliecinājusies Tiesu informācijas sistēmā, vai šajā tiesvedībā ir panākts gala noregulējums.

Minētais atzīstams par Civilprocesa likuma 97. panta pārkāpumu.

[4.2] Tiesas pieļautais procesuālo tiesību normu pārkāpums atzīstams par būtisku, jo nepamatota maksātnespējas procesa pasludināšana faktiski liedza parādniecei īstenot savu tiesību aizsardzību prasības tiesvedības kārtībā par tādus strīdus saistības esību, ar kuru tika pamatots kreditoru pieteikums.

Attiecīgi parādniece, kuras vārdā rīkojās tās /amats/ /Persona C/, 2025. gada 13. augustā iesniedza kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 14. jūlija spriedumu civillietā Nr. C770812324. Savukārt ar senatoru kolēģijas 2025. gada 22. oktobra rīcības sēdes lēmumu atzīts, ka kasācijas sūdzība ir atdodama apelācijas instances tiesai likumā paredzēto darbību izpildei, jo līdz ar maksātnespējas procesa pasludināšanu 2025. gada 11. augustā parādnieces pārvaldes institūcija tiek apturēta, izbeidzas/amats/ tiesības pārstāvēt sabiedrību, bet pārvaldīšanu veic maksātnespējas procesa administrators.

Ievērojot minēto, ar Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 29. oktobra lēmumu atteikts pieņemt parādnieces kasācijas sūdzību, kā rezultātā Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 14. jūlija spriedums stājās likumīgā spēkā.

Līdz ar to parādniecei tika liegtas Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversmes) 92. pantā garantētās tiesības uz taisnīgu tiesu. Noprotestētā sprieduma atcelšana var tikt vērtēta kā jaunatklāts apstāklis civillietā Nr. C770812324, kā arī būt par pamatu tiesvedības atjaunošanai, lai tādējādi novērstu parādnieces tiesību uz taisnīgu tiesu aizskārumu.

[5] Paskaidrojumus sakarā ar iesniegto protestu lietas dalībnieki nav iesnieguši.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījis lietas materiālus un apsvēris protestā norādītos argumentus, Senāts atzīst, ka protests ir apmierināms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[7] Lietā risināms tiesību jautājums, vai Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta un 60. panta pirmās daļas 1. punkta izpratnē pamats maksātnespējas procesa pasludināšanai var būt kreditora pieteikums, kas tiek pamatots ar tādas saistības neizpildi, par kuras esību pastāvošais strīds tiek risināts prasības tiesvedības kārtībā.

[7.1] Maksātnespējas likuma 60. panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu tiesai var iesniegt kreditors, ja pastāv kāda no šā likuma 57. panta pirmās daļas 1., 2., 3. vai 4. punktā minētajām juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmēm.

Savukārt Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 1.–4. punkts kā vienu no priekšnoteikumiem juridiskās personas maksātnespējas procesa pazīmju nodibināšanai paredz kreditora saistības neizpildi.

Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkts, uz kura pamata pasludināts parādnieces maksātnespējas process, noteic, ka parādniekam – sabiedrībai ar ierobežotu atbildību vai akciju sabiedrībai – piemēro maksātnespējas procesu, ja izpildās šādi priekšnoteikumi (maksātnespējas procesa pazīme): 1) parādnieks nav nokārtojis vienu vai vairākas parādsaistības, no kurām pamatparāda summa atsevišķi vai kopā pārsniedz 4268 EUR un kurām ir iestājies izpildes termiņš; 2) kreditors vai kreditori ir izsnieguši vai nosūtījuši uz parādnieka juridisko adresi sūtītāja apmaksātu brīdinājumu par savu nodomu iesniegt juridiskās personas maksātnespējas procesa pieteikumu; 3) parādnieks triju nedēļu laikā pēc brīdinājuma nodošanas pasta komersantam nav samaksājis parādu vai nav cēlis pamatotus iebildumus pret prasījumu.

Tādējādi tiesību normu sistēmiskās interpretācijas rezultātā secināms, ka apstākļos, kad kreditors iniciēja tiesvedības procesu par parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu, Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē jānodibina, ka tieši attiecībā pret šo kreditoru, kurš savas intereses aizsardzībai iesniedza maksātnespējas procesa pieteikumu, pastāv neizpildīta saistība, kuras pamatparāda summa pārsniedz 4268 EUR. Turklāt jautājumā par maksātnespējas procesa pazīmes esību tiesiska nozīme nav piešķirama faktam, vai parādniekam ir citas nenokārtotas saistības (piemēram, nodokļa parāds).

[7.2] Pārsūdzētajā spriedumā konstatēts, ka parādniece triju nedēļu laikā pēc tam, kad pasta komersantam nodots brīdinājums par kreditoru nodomu iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu, nav cēlusi iebildumus pret prasījumu un nav samaksājusi parādu, kā arī nav sniegusi paskaidrojumus maksātnespējas procesa ietvaros.

Tomēr lietā bija jānoskaidro, vai šāda parādnieka bezdarbība pati par sevi ir pietiekama Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta tiesību normas tiesiskā sastāva pazīmes „parādnieks triju nedēļu laikā pēc brīdinājuma nodošanas pasta komersantam nav samaksājis parādu vai nav cēlis pamatotus iebildumus pret prasījumu” nodibināšanai, ja jautājums par strīdus saistības pamatotību vienlaikus tika risināts prasības tiesvedībā.

[7.2.1] Attiecībā uz jautājumu par pamatotu iebildumu esību jāņem vērā, ka maksātnespējas process tiek izskatīts sevišķās tiesāšanas kārtībā (Civilprocesa likuma 251. panta 11. punkts), kam raksturīgs bezstrīdus raksturs.

Senāta judikatūrā un tiesību doktrīnā ir nostiprināta atziņa, ka strīds par parādu izslēdz maksātnespējas prezumpcijas piemērošanu un parādnieka maksātnespējas procesa pasludināšanu. Parādnieka iebildumu vērtēšanā šaubas ir tulkojamas par labu parādniekam, dodot iespēju parādniekam aizstāvēt savas tiesības prasības tiesvedībā (sk., piemēram, *Senāta 2012. gada 7. marta sprieduma lietā Nr. SPC-25/2012, C28442011, 8.3. punktu un 2023. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. SPC-5/2023, ECLI:LV:AT:2023:0516.C33485022.4.S, 7.2. punktu*, kā arī sk. Jauja H. *Maksāšanas testa izpratne juridiskās personas maksātnespējas procesā. Jurista Vārds. 07.02.2012., Nr. 6, 18.–20. lpp.*).

Parādnieka iebildumi Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta un Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devītās daļas izpratnē atzīstami par pamatotiem, ja tie attiecas uz saistības pastāvēšanu (pastāv strīds par saistību), parādnieka spēju samaksāt, kā arī ir pienācīgi motivēti (sal. *Senāta 2015. gada 30. janvāra sprieduma lietā Nr. SPC-3/2015, C32249714, 12. punktu*). Maksātnespējas procesa ierosināšanas iespēju pats par sevi izslēdz apstāklis, ka tā pamatā ir tādu saistību nepildīšana, par kurām tiek skatīts strīds prasības tiesvedības kārtībā (sal. *Senāta 2015. gada 30. janvāra sprieduma lietā Nr. SPC-3/2015, C32249714, 12. punkts, 2023. gada 16. maija sprieduma lietā Nr. SPC 5/2023, ECLI:LV:AT:2023:0516.C33485022.4.S, 7.2. punkts*).

Kreditora pieteikumam izvirzāmo prasību noskaidrošanai ņemams vērā arī Maksātnespējas likuma 75. panta pirmās daļas otrais teikums, kas izslēdz tāda kreditora prasījuma pilnīgu vai daļēju atzīšanu, par kuru pastāv strīds starp parādnieku un kreditoru. Attiecīgi, ja jau strīda esība rada ierobežojumus kreditora tiesību īstenošanai pēc maksātnespējas procesa pasludināšanas, vēl jo vairāk nav pieļaujams, ka maksātnespējas procesa pasludināšanas pamats ir tāda kreditora pieteikums, par kura saistības esību tiek risināts strīds prasības tiesvedības kārtībā.

[7.2.2] Aplūkojamās Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta tiesību normas tiesiskā sastāva pazīmes mērķis ir nodrošināt parādnieka tiesību izteikties par kreditora pausto nolūku iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu. Tātad šī tiesību norma ir vērsta uz to, lai noskaidrotu, vai par saistību pastāv strīds, proti, vai parādniekam ir pamatoti iebildumi par saistības esību vai arī tas ir spējīgs apliecināt maksātspeju.

Tādēļ apstāklis, ka parādnieks nav īstenojis šo tiesību, pats par sevi nevar būt pamats, lai nodibinātu parādnieka pamatotu iebildumu (strīda) neesību, ja parādnieks ir darījis zināmu kreditoram, ka tā tiesvedībā pieteiktais prasījums netiek atzīts. Savukārt fakts, ka jautājums par parāda piedziņu tiek risināts prasības tiesvedības kārtībā un to iniciējis pats kreditors, ir pietiekams, lai prezumētu strīda pastāvēšanu starp pusēm. Secīgi, ja kreditors uzskata, ka Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē tas neapliecina pamatotu iebildumu esību (piemēram, parādnieks atzīst prasību), tieši uz kreditoru gulstas pierādīšanas nasta šāda apgalvojuma pierādīšanai.

Kreditoras pieteikums satur šādus faktus: 1) strīds par saistību, ar kuru tiek pamatots maksātnespējas procesa pieteikums, tiek risināts civillietā Nr. C770812324; 2) parādniece minētās lietas ietvaros ir iesniegusi apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru apmierināta kreditoras prasība.

Tāpat pieteikumam pievienots Rīgas apgabaltiesas 2025. gada 14. jūlija spriedums lietā Nr. C770812324, kura pārsūdzības termiņš atbilstoši Civilprocesa likuma 454. panta pirmajai daļai bija 30 dienas no sprieduma pasludināšanas dienas, proti, līdz 2025. gada 13. augustam. Ievērojot minēto, gan kreditoras pieteikuma iesniegšanas dienā (2025. gada 22. jūlijā), gan pārsūdzētā sprieduma taisīšanas brīdī (2025. gada 11. augustā) minētais apelācijas instances tiesas spriedums lietā Nr. C770812324 nebija stājies likumīgā spēkā.

Neraugoties uz to, tiesa, aprobežojoties ar norādi par parādnieces iebildumu neesību, vispār nav sniegusi vērtējumu pierādīšanas priekšmetā ietilpstošajam apstāklim. Proti, ka jautājums par kreditoras pieteikumā norādītās saistības pamatotību tiek risināts prasības tiesvedības kārtībā, turklāt prāvas laikā parādniece izteikusi iebildumus par parādsaistību esību, un gala nolēmums, kas būtu stājies likumīgā spēkā, nav pieņemts.

[7.3] Lai konstatētu, ka kreditors ir izpildījis Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punkta prasību brīdināt parādnieku par nolūku iesniegt maksātnespējas pieteikumu, tā pamatā jābūt norādītiem tādiem apstākļiem, ar kuriem pieteikumā tiek saistīts maksātnespējas iestāšanās fakts.

Konkrētajā gadījumā kreditore maksātnespējas pieteikumā pauda uzskatu, ka pietiekams pamats attiecīgās tiesības īstenošanai ir tādas saistības neizpilde, par kuru notiek aktīva tiesvedība, kas nebija noslēgusies nedz brīdinājuma izsniegšanas, nedz kreditoras pieteikuma iesniegšanas dienā.

Savukārt apstākļu maiņa (proti, jautājums par strīdus saistību atrisināts ar spēkā stājušos tiesas spriedumu) ir pamats secinājumam, ka pretēji Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. punktam parādniecei netika nodrošināta iespēja par to izteikties pirmstiesas stadijā (piemēram, apliecināt iespēju izpildīt minēto saistību), kas savukārt liedz konstatēt aplūkojamās tiesību normas tiesiskā sastāva iestāšanos.

[7.4] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devīto daļu tiesa noraida maksātnespējas procesa pieteikumu un izbeidz juridiskās personas maksātnespējas procesa lietu, ja: 1) pieteikumā norādītā maksātnespējas procesa pazīme netiek konstatēta; 2) attiecībā par maksātnespējas procesa pieteikumu, kas iesniegts atbilstoši Maksātnespējas likuma 57. panta pirmās daļas 2. un 3. punktā minētajai maksātnespējas procesa pazīmei, ne vēlāk kā trīs dienas līdz lietas izskatīšanas dienai parādnieks ir cēlis pamatotus iebildumus pret maksātnespējas procesa pieteikumā minēto prasījumu vai ka parādsaistības, par kurām iesniegts maksātnespējas procesa pieteikums, ir segtas pilnā apmērā.

Tātad Civilprocesa likuma 363.¹³ panta devītā daļa paredz pieteikuma izskatīšanu pēc būtības arī tad, ja starp pusēm pastāv strīds par tiesībām, šo apstākli paredzot kā vienu no pieteikuma noraidīšanas pamatiem. Šī iemesla dēļ nepamatota ir protestā ietvertā atsauce uz Civilprocesa likuma 258. pantā ietverto vispārējo tiesību normu, kas strīda pastāvēšanu par sevišķās tiesāšanas kārtībā izskatāmajiem jautājumiem paredz kā pamatu pieteikuma atstāšanai bez izskatīšanas vai tiesvedības apturēšanai.

[7.5] Apkopojot iepriekš norādītos apsvērumus, Senāts atzīst, ka pārsūdzētais spriedums neatbilst Civilprocesa likuma 8. panta pirmās daļas, 97. panta un 193. panta piektajā daļā izvirzītajiem priekšrakstiem. Minētie procesuālo tiesību normu pārkāpumi ir būtiski un varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas, t. i., priekšlaicīgas SIA „W-Studio” maksātnespējas procesa pasludināšanas un tai Satversmes 92. pantā garantēto tiesību aizskārums, kas ir pamats protesta apmierināšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 485. pantu un 474. panta 2. punktu, Senāts

nosprieda

atcelt Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 11. augusta spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai Rīgas pilsētas tiesā.

Spriedums nav pārsūdzams.

Senatore I. Garda Senators K. Balodis Senatore K. Zīle